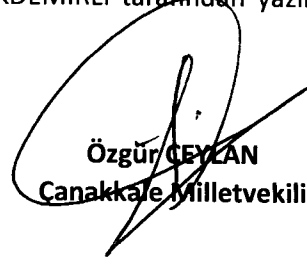

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın Dr. Bekir PAKDEMİRLİ tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim.

Özgür CEYLAN
Canakkale Milletvekili

Son beş yılın en kurak dönemini yaşadığımız günlerde, NASA tarafından uydu verileri kullanılarak yayınlanan kuraklık haritası önümüzdeki süreçte bizleri bekleyen muhtemel sorunlara dikkat çekmiştir. Türkiye ve pek çok ülke için uydu üzerinden görüntüleme yapan NASA, 11 Ocak 2021 tarihinde yayımladığı görüntülerle Türkiye'nin yer altı suları için kritik durumu gözler önüne sermiştir.

NASA tarafından uydu gözlemlerinden alınmış verilerle oluşturulan bu haritalar 11 Ocak itibarıyla yer altı suyu ve toprak nemindeki durumun kritik seviyeye düştüğünü ortaya koyuyor.

Bu veriler uzmanlar tarafından 2021 yılı başlarında Türkiye'nin çoğu bölgesinde şiddetli kuraklık yaşandığı ve yer altı suyu seviyelerimizin normal seviyenin altında olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

2019 yılındaki yeraltı suyu emniyetli işletme rezervimiz DSİ tarafından 17,81 milyar m³ olarak açıklanmıştır. Yine DSİ verilerinde 2019 yılı itibarıyla toplam 16,62 milyar m³ tahsis yapıldığı görülmektedir. Bu durumda yer altı suyu tahsislerimiz emniyetli işletme rezervimize çok yaklaşmıştır. Buna ilişkin olarak;

1. Yer altı suyu rezerv-tahsis ilişkisini kontrol etmek, stratejik kaynağımız olan yer altı sularında sürdürülebilir yönetim modelini oluşturabilmek için fiili tüketimlerin bilinmesi son derece önemlidir. Yıllar itibarı ile Türkiye'deki yer altı sularının fiili tüketim miktarları nedir? Bu tüketim miktarları hangi yöntemlerle belirlenmektedir? Sektörlere göre dağıtımı hangi kriterler göz önüne alınarak yapılmaktadır?

2. DSİ'nin verilerine göre, 2013 yılında 273 bin 962 kuyudan ancak 6 bin 633'üne sayaç takılabiliyordu. Yanıt vereceğiniz tarih itibarıyla ülkemizde toplam kaç kuyu bulunmaktadır? Bunlardan kaç tarımsal amaçlı sulamada, kaç sanayi ve madencilik faaliyetlerinde kullanılmaktadır? Toplam kaç kuyuya sayaç takılmıştır? Sanayi ve madencilik faaliyetlerinde kullanılmakta olup sayaç takılmayan kuyu sayısı kaçtır? Kuyulara ölçüm sistemi takma zorunluluğu konusu neden sürekli ertelenmekte ve uygulamaya konulamamaktadır?

3. Belgeli kuyu sahiplerinin belge şartlarına riayet etmemesi durumunda gerekli yaptırımlar uygulanmakta mıdır?

4. DSİ verilerine göre 1995- 2012 yılları arasındaki 17 yılda sulamaya toplam 2,91 milyar m³ yer altı suyu tahsisi yapılmıştır. Bu tahsis miktarı 2012- 2019 arasındaki 7 yılda toplam 3,67 milyar m³'e çıkmıştır. Bu hızlı artışın belgeli şahıs sulamalarına yapılan tahsislerden oluştuğu görülmektedir. 2012-2019 yılları arasında yer altı suyu tahsisleri kimlere yada hangi şirketlere verilmiştir? Tek şahsa ve tüzel kişiliğe sulama için tahsis edilen en büyük yer altı suyu miktarı ne kadardır?

5. Bu tahsisin yapılabilmesi için içme ve kullanma, sanayi suyu ve tarımsal sulama kooperatiflerine yapılan tahsislerin geçmişteki tahsislere nazaran azaltıldığı görülmektedir. DSİ'nin sulama suyu ile içme,

kullanma ve sanayi suyuna tahsis edilen yer altı suyu miktarları karşılaştırmasına göre; 2012 yılından bu yana içme kullanma, sanayi suyuna yer altı suyu kooperatiflerine yapılan tahsisler hızla azalmakta belgeli şahıs sulamalarına yapılan tahsisler ise hızla artmaktadır. Bunun nedenleri *nelerdir*?

6. DSi verilerine göre; 2001-2010 yılları arasında belgeli şahıs sulamalarına yılda ortalama 90 milyon m³ tahsis yapılmışken bu miktar 2011-2019 yılları arasında yıllık ortalama olarak yaklaşık 4 kata yakın artmıştır. Bunun nedeni nedir?

7. Yapılan bu tahsislerle açılan kuyu sayısı ve sulama alanı ne kadar artmıştır? Belgeli şahıs sulamalarının Yer altı suyu kullanımının denetimi yetersizdir. Bunun bilinmesine rağmen stratejik olan bu su rezervimizin, emniyetli çekim sınırına kadar, şahıs sulamalarına tahsis edilmesinde neden bu kadar hızlı davranılmıştır?